

Maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Asia: KAA 3/2025 vp Kissojen vapaana pitäminen kiellettävä

Eläinlääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Eläinlääkäriliitolla tai eläinlääkärikunnalla ei ole yksiselitteistä kantaa siitä, tulisiko kissojen vapaana pitäminen kieltää kansalaisaloitteessa esitetyn mukaisesti. Asiaa arvioitaessa tulee huomioida useita eri näkökulmia. Tulee myös huomioida, että kissoja pidetään monista eri syistä ja erilaisissa ympäristöissä. Vapaana pidon ja toisaalta sen kieltämisen vaikutukset ovat osittain erilaiset taajamassa pidettävien lemmikkikissojen ja maataloilla pidettävien jyrstöiden torjuntaan käytettävien työkissojen osalta.

Nykyinen lainsäädäntö ja sen haasteet

Eläinlääkäriliitto on samaa mieltä aloitteen tekijöiden kanssa siitä, että kissojen vapaana pitämistä säätelevää lainsäädäntöä tulisi selkeyttää. Asiaa käsittelevä lainsäädäntö on nykyisellään hajanaista ja vaikeasti tulkittavaa. Kissojen vapaana liikkumiseen vaikuttavista asioista säädetään useissa eri laeissa, kuten metsästyslaissa, järjestyslaissa sekä eläinten hyvinvointilainsäädännössä. Nykylainsäädännön osalta ei ole yksiselitteisen selvää millaisissa tilanteissa kissan vapaana pitäminen on sallittua, ja koska ja millä tavalla viranomaisen tulisi vapaana liikkuvasta kissasta tehtyyn ilmoitukseen reagoida.

Metsästyslaissa (615/1993) säädetään villiintyneiden kissojen pyydystämisestä ja tappamisesta (5 § ja 48 §) sekä kielletään kissojen heitteillejätto ja hylkääminen (85 §). Järjestyslaissa (612/2003) edellytetään, ettei kissaa saa päästää tiettyihin paikkoihin kuten esimerkiksi julkiselle uimarannalle tai lasten leikkipaikalle (14 §). Lisäksi eläinten hyvinvointilaki (693/2023) asettaa vaatimuksia eläintenpidolle esimerkiksi kissan hyvinvoinnin säännöllisen tarkastamisen osalta (22 §). Asiaan liittyvä lainsäädäntö on vaikeasti hahmotettava, epäselvä ja tulkinnanvarainen kokonaisuus sekä kansalaisille että käytännön valvontaa tekeville viranomaisille. Esimerkiksi metsästyslaki mahdollistaa villiintyneiden kissojen tappamisen. Metsästyslain villiintynyttä kissaa koskeva määrittely on kuitenkin ongelmallinen. Yksin liikkuva kissa ei automaattisesti ole villiintynyt, vaan kyse on yleensä löytöeläimestä, jolla on omistaja. Myös niin sanotuilla populaatiokissoilla on yleensä jokin taho (esim. kiinteistön omistaja tai ruokinnan järjestäjä), joka niistä on vastuussa. Mikäli kissa liikkuu vapaana ilman omistajan välitöntä valvontaa, on käytännössä mahdotonta estää kissa menemästä esimerkiksi lasten leikkipaikalle, mikäli tällainen paikka on lähettyvillä.

Tunnistusmerkintä ja rekisteröinti

Lainsäädännön selkeyttämisen lisäksi kaikkien kissojen tunnustusmerkitsemisestä ja rekisteröinnistä tulisi tehdä pakollista mahdollisimman pian. Rekisteröinti lisäisi kissojen arvostusta ja sekä ennaltaehkäisisi kissoihin liittyviä eläinsuojelullisia ongelmia että helpottaisi näiden ongelmien selvittämistä. Kissasta vastuussa olevien henkilöiden löytäminen olisi helpompaa ja väärinkäytöksiin olisi mahdollista puuttua nykyistä helpommin. Tämä taas vähentäisi esimerkiksi kunnille löytöeläinten säilyttämisestä aiheutuvia kuluja ja syntyvät kulut voitaisiin kohdistaa paremmin kissan omistajalle. Velvoite tunnustusmerkitsemiselle ja rekisteröinnille on tulossa EU-lainsäädännön kautta, mutta pitkien

siirtymäaikojen takia esimerkiksi lemmikkikissojen osalta rekisteröiminen olisi pakollista vasta 15 vuoden siirtymäajan jälkeen ja maataloilla eläviä kissoja velvoite ei koskisi lainkaan. Suomella on kuitenkin mahdollisuus edetä asiassa EU-lainsäädännön vaatimuksia nopeammin ja säätää vaatimus koskemaan kaikkia kissoja. Rekisteröinti helpottaisi löytöeläinten omistajien löytymistä, kissapopulaatio-ongelmien hallintaa ja omistajuuden osoittamista kissoihin liittyvien eläinsuojelullisten ongelmien yhteydessä.

Kissojen vapaana pitämisen kieltoa arvioitaessa huomioitavat näkökulmat

Valvonta

Kansalaisaloitteessa todetaan, että nykytilanteessa kissoista tehtävät eläinsuojeluilmoitukset vievät runsaasti eläinten hyvinvointia valvovien viranomaisten työaikaa ja vapaana pitämisen kieltäminen vapauttaisi tätä työaikaa muuhun eläinten hyvinvoinnin valvontaan. Myös vapaana pitämisen kieltoa tulisi kuitenkin valvoa ja vastuu tällaisesta valvonnasta tulisi säätää selkeästi jonkin viranomaisen vastuulle. On mahdollista, että ainakin aluksi kiellon valvonta työllistäisi valvontaviranomaisia jopa nykytilaa enemmän.

Kissan hyvinvointi ja omistajan vastuu

Vapaana liikkuvan kissan lajityypilliset käyttäytymistarpeet kuten liikkuminen, tutkiminen ja saalistaminen toteutuvat paremmin kuin sisäkissoilla tai kytkettynä ulkoilutetuilla kissoilla. Näiden käyttäytymistarpeiden tyydyttäminen sisäkissoilla on vaikeaa ja vaatii omistajalta paljon. Erityisesti vapaaseen ulkoiluun tottuneen kissan siirtäminen täysin sisäkissaksi voi olla yksilön hyvinvoinnin kannalta erittäin haastavaa. Vapaana kissat liikkuvat päivän aikana useita kilometrejä, eikä tällaista liikunnan tarvetta ole yleensä mahdollista tyydyttää kytkettynä tai aitauksessa ulkoiluttamalla.

Toisaalta tulee huomioida, että vapaana liikkuvan kissan hyvinvointia uhkaavat liikenne, pedot ja ihmiset. Osa omistajista suhtautuu ulkona vapaana liikkuvan kissan mahdolliseen katoamiseen välinpitämättömästi. Eläinten hyvinvointilainsäädäntö edellyttää eläimen hyvinvoinnin tarkastamista vähintään kerran vuorokaudessa, mikä jää helpommin toteutumatta vapaana liikkuvien kissojen kohdalla. Lisäksi eläimen on halutessaan voitava päästä suojaan ja sen saatavilla on oltava ruokaa ja vettä. Omistajan tulisi vähintään olla tietoinen siitä, missä kissa liikkuu esimerkiksi gps-pannan avulla.

Luonto ja ympäristö

Kissa on vieraslaji Suomen luonnossa. Vapaana liikkuvat kissat saalistavat pikkujyrsijöitä, matelijoita ja lintuja ja tällä on kielteisiä vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Erityisesti maassa pesivät linnut ja niiden poikaset ovat alttiita saalistukselle. Vaikka saalistus on kissalle lajityypillistä, ei luontoon kohdistuvia haittoja voida sivuuttaa osana kokonaisarviota kissojen vapaana pitämisestä.

Kansanterveys

Vapaana liikkuvat kissat voivat levittää ihmisiin tarttuvia tauteja eli zoonooseja kuten toksoplasmaa. Kansanterveydellinen näkökulma tulee huomioida kokonaisarvioinnissa.

Hallitsematon lisääntyminen

Kissojen hallitsematon lisääntyminen on yksi vakavimmista kissojen hyvinvointiin liittyvistä ongelmista ja liittyy nimenomaan vapaana liikkuviin kissoihin. Jo nykyinen lainsäädäntö edellyttää lisääntymisen hallintaa. Vapaana liikkuvien kissojen tulisi olla leikattuja tai odotettavissa olevien pentujen toivottuja, ja niille tulisi olla mahdollista hankkia vastuulliset kodit.

Suomen Eläinlääkäriliitto ry

Kunnioittaen,
Mikko Turku
puheenjohtaja